

اهمیت ارزشیابی اساتید از دیدگاه دانشجویان؛ ضرورتی فراموش شده

علیرضا جوادی‌نیا*

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / ۱۳۹۴؛ ۱۵(۳۶): ۲۷۷ تا ۲۸۰

سردبیر محترم مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی

مقاله وهابی و همکاران(۱) تحت عنوان عوامل مؤثر بر نمرات ارزشیابی اساتید از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان که اخیراً درمجله به انتشار رسیده است را مطالعه کردم که جای تقدیر به علت ورود محققین به این حیطه از علوم آموزش پزشکی دارد. همان‌گونه که مستحضر هستید حیطه ارزشیابی اساتید از جمله مهم‌ترین حیطه‌های آموزش پزشکی بوده که انجام آن هر ساله با صرف وقت بسیار توسط مراکز توسعه آموزش پزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور انجام می‌پذیرد که با توجه به اهمیت این موضوع در فرایند ارتقای اعضای هیأت‌علمی جای تعجبی نیست. دیدگاه‌های مختلفی در خصوص اعتبار فرایند انجام این کار وجود دارد(۲). مطالعات نشان داده‌اند که عواملی همچون ویژگی‌های فردی استاد، مهارت‌های تدریس، مهارت‌های ارزشیابی از و رعایت اصول و قوانین آموزشی در نمره دانشجویان در این خصوص مؤثر است(۳). هدف اینجانب از نگارش این نامه ارائه تجربیات هفت ساله شخصی از ارزشیابی اساتید طی دوره پزشکی عمومی خود است. در هنگام تحصیل در مقطع علوم پایه فرایند ارزشیابی اساتید در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند به صورت کتبی و بدون نام، قبل از شروع جلسه امتحان برای اساتید همان درس صورت می‌پذیرفت که عملاً با توجه به استرس امتحان به ندرت دانشجویی نسبت به پر کردن دقیق فرم اقدام می‌نمود. از مقاطع فیزیوپاتولوژی تاکنون فرم‌های کاغذی منسوخ و فرایند ارزشیابی به صورت الکترونیک در سامانه مدیریت آموزش (سما) انجام می‌پذیرد که این روش نیز علی‌رغم سهولت و سرعت مناسب، با مخاطراتی همراه است. پر نمودن این فرم الکترونیک مستلزم ورود با نام کاربری دانشجویی بوده و عملاً فرایند محرمانه بودن زیر سؤال می‌رود. در کنار این مسأله، موضوع دیگر نحوه سوق دادن دانشجویان جهت انجام ارزشیابی می‌باشد که خود گویای بسیاری از مسائل است. در واقع دانشجو نه با هدف ارزشیابی اساتید، بلکه جهت مشاهده ریز نمرات خود به حساب کاربری در سامانه مدیریت آموزش وارد شده و در آنجا با پیغامی مواجه می‌شود که جهت مشاهده ریز نمرات باید فرایند ارزشیابی را طی نماید. این موضوع نمایانگر علاقه کم دانشجویان و اهمیت پایین موضوع ارزشیابی اساتید در نزد آن‌ها می‌باشد و در واقع در صورت فقدان چنین اجباری بسیاری از دانشجویان از انجام ارزشیابی اجتناب می‌کنند. لذا پیشنهاد می‌نمایم که در پژوهش آتی به جای بررسی عوامل مؤثر، مقایسه آن با خودارزیابی اساتید در ابتدا به این موضوع بپردازیم که این فرایند تا چه اندازه برای دانشجویان اهمیت داشته و آن‌ها تا چه اندازه نسبت به پر کردن دقیق فرم متعهد هستند.

* نویسنده مسؤل: علیرضا جوادی‌نیا، کمیته تحقیقات دانشجویی، گروه رادیوتراپی انکولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

javadinia.alireza@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله: ۹۴/۶/۹، تاریخ پذیرش: ۹۴/۶/۱۰

منابع

1. Vahabi A, Rahmani S, Rostami S, Vahabi B, Hosseini M, Roshani D. [Factors affecting teacher evaluation scores: the students' viewpoints of Kurdistan University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education. 2015; 15(0): 111-121. [Persian]
2. Dargahi H, Mohammadzadeh N. [Faculty Members' Evaluation by Students: Valid or Invalid]. Iranian Journal of Medical Education. 2013; 13(1): 39-48. [Persian]
3. Moshaverinia M, Lavaee F, Bazrafcan L, Savadi N. [Indices of Faculty Evaluation in Theoretical Courses in 2011: Shiraz Dental School Students' Preferences]. Magazine of Elearning Distribution in Academy. 2014; 5(4): 28-36. [Persian]

پاسخ به نامه به سر دبیر: عوامل مؤثر بر نمرات ارزشیابی اساتید از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان

احمد وهابی^۱، سمیه رحمانی، شیوا رستمی، بشری وهابی، مبین حسینی، دائم روشنی

ضمن تشکر از خواننده محترم مقاله، در ارتباط با نگارش نامه به سر دبیر و اشاره به مقاله که در مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/۱۳۹۴: ۱۵(۱۶)/۱۱۱ تا ۱۲۱ چاپ شده است، چند نکته در مورد آن را بیان می‌نمایم: آنچه که به آن اشاره شده است، واقعیتی است که دغدغه اکثر مدرسین و مسئولین مراکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی است. اگر چه ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان مورد قبول همه اساتید و مسئولین آموزشی دانشگاه‌ها نیست، مع الوصف برخی از محققین و اساتید، ارزشیابی استاد توسط دانشجویان را قبول داشته و معتقدند که نظر دانشجویان در مورد آنها می‌تواند سبب ارتقای آنها در تدریس شود. این گروه از اساتید معتقدند که مطالعه دقیق نتایج ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان، می‌تواند آنها را متوجه برخی از اشکالات موجود نموده و مدرسین را توانا تر و بهتر نماید. بر عکس این گروه، برخی از اساتید دانشگاه با ارزشیابی استاد توسط دانشجو مخالف بوده و نتایج آن را سطحی، ذهنی و به دور از واقعیت می‌دانند. این گروه معتقدند که عواملی مثل شهرت استاد، طرز برخورد استاد با دانشجویان، نمره مورد انتظار دانشجو، زمان تشکیل کلاس، زمان انجام ارزشیابی در نحوه تکمیل فرم‌های ارزشیابی توسط دانشجویان مؤثر است و به خاطر آن نتایج آن را منطقی و واقعی نمی‌دانند (تا۶). ارزشیابی اساتید توسط خودشان (خود ارزیابی) نیز می‌تواند در ارتقای بهبود تدریس استاد مؤثر باشد اما آن هم دارای ایرادهایی است و ممکن است استاد به برخی از اشکالات و شیوه‌های تدریس خود آگاه نباشد اما دانشجویان آنها را مشاهده نموده و در فرم‌های ارزشیابی منعکس نمایند. به منظور بهره‌برداری از نتایج ارزشیابی و ارتقای سطح علمی اساتید ذکر موارد زیر را ضروری می‌دانیم:

۱- استفاده از نرم‌افزارهایی که بتواند سوگیری‌های انجام شده در فرم ارزشیابی انجام شده توسط دانشجویان را تشخیص دهد.

۲- مقایسه نتایج ارزشیابی دانشجویان با معدل بالا و معدل پایین و استفاده بیشتر از نظرات دانشجویان موفق و

* نویسنده مسؤو: دکتر احمد وهابی (استادیار)، گروه علوم آزمایشگاهی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.
vahabiahmad@gmail.com

سمیه رحمانی (کارشناس)، کمیته تحقیقات دانشجویی، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.
(somayeh29@gmail.com)؛ شیوا رستمی (کارشناس)، کمیته تحقیقات دانشجویی، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.
(rostamis491@gmail.com)؛ بشری وهابی (دانشجوی پزشکی)، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.
(boshrahvahi@gmail.com)؛ مبین حسینی (دانشجوی کارشناسی ارشد)، گروه روان شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج، سنندج، ایران.
(hmobin3@gmail.com)؛ دکتر دائم روشنی (استادیار)، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، گروه اپیدمیولوژی و آمار، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.
(daemroshani@gmail.com) تاریخ دریافت: ۹۴/۷/۱، تاریخ پذیرش: ۹۴/۷/۷

دانشجویان ترم‌های بالاتر تحصیلی.

۳- برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای دانشجویان در زمینه اهمیت ارزشیابی در فرایند آموزشی آنها و یادآوری این نکته به آنها که در تکمیل فرم‌های ارزشیابی نهایت دقت را به عمل آورند تا اساتید از نظرات آنها جهت تغییر و اصلاح خود، استفاده نمایند.

۴- مسئولین آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی به این نکته مهم توجه داشته باشند که نظرات دانشجویان در مورد ارزشیابی استاد ممکن است تحت تأثیر عواملی غیر از توانایی‌های علمی و درسی استاد قرار گرفته باشد؛ لذا از نتایج این ارزشیابی‌ها با احتیاط بیشتری استفاده نمایند.

منابع

1. Amini M, Honardar M. [The view of faculties and medical students about evaluation of faculty teaching experiences]. koomesh. 2008; 9(3): 171-178. [Persian]
2. Jafari H, Vahidshahi K, Kosaryan M, Mahmoodi M. [Comparison between the results of academic staff self assessment and those made by the students, Faculty of Medicine, Mazandaran University of Medical Sciences, 2006]. Journal of Mazandaran University of Medical Sciences. 2007; 17(57): 67-74 [Persian]
3. Dargahi H, Mohammadzadeh N. [Faculty members' evaluation by students: valid or invalid]. Iranian Journal of Medical Education. 2013; 13(1): 39-48. [Persian]
4. Ziaee M, Miri M, Haji-abadi M, Azarkar Gh, Eshbak P. [Academic staff and students' impressions on academic evaluation of students in Birjand University of Medical Sciences and Health Services]. Journal of Birjand University of Medical Sciences. 2007; 13(4): 61-68. [Persian]
5. Karimi F, Kafi M, Mousavi S, Mousavi S, Ofoghi N. [A study of academic staffs point of view about their evaluation by students]. Scientific Journal Of Education Strategies in Medical Education. 2012; 4(4): 171-175. [Persian]
6. Shakurnia A, Motlagh M, Malayeri A, Jouhanmardi A, KomailiSani H. [Students' Opinion on Factors Affecting Faculty Evaluation in Jondishapoor Medical University]. Iranian Journal of Medical Education. 2005; 5(2):101-110. [Persian]